

2. Дібніс Г. І. Системний підхід до організації забезпечувальних процесів адміністративного управління в організації. Вісник Хмельницького національного університету. 2011. № 2 Т. 2. С.160-165.

3. Кульчій І. О. Оптимізація функцій органів виконавчої влади в контексті реформування системи державного управління. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=449>

4. Попович Т.М. Управління якістю: навч. посібник. Тернопіль. КРОК, 2013. 352с

Саїд Лаліта, Атаманчук Володимир

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: д.е.н., професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу Микитюк П. П.)

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Вважаємо, що для покращання управління місцевими фінансами для України буде корисним вивчення світового досвіду організації місцевих фінансів. Дослідження процесів формування і використання фінансових ресурсів зарубіжних країн продемонструвало, що регулювання фінансових відносин в різних країнах здійснюється за допомогою різних методів залежно від рівня децентралізації і моделі державного управління.

Розглянемо системи місцевих фінансів як федеральних, так і унітарних країн. В організації управління місцевими фінансами між федеральними та унітарними країнами існують відмінності. І федеральні, і унітарні країни надають конституційно гарантовані права як центральному уряду, так і місцевим органам влади.

Для федеральних країн характерні двосторонні взаємовідносини між центральним урядом і суб'єктами федерації. В цілому регіональні інтереси потребують уважнішого ставлення в рамках федеральної системи порівняно з унітарною. Так, особливістю податкової системи Німеччини є складний, багатоступінчатий розподіл сукупних податкових надходжень між ланками бюджетної системи. Канаді властиве як вирівнювання бюджетних умов провінцій, так і автономії. У США велику увагу приділяють чіткому розмежуванню податково-бюджетних повноважень і вирівнюванню тільки вертикального дисбалансу бюджетної системи. У кожному випадку відповідна модель бюджетних відносин між різними рівнями влади створює певну комбінацію взаємовідносин в бюджетній сфері.

В унітарних країнах відносини між рівнями державного управління є не ієрархічними, а горизонтальними або взаємодоповнюючими, причому за

кожним рівнем закріплені конкретні функції і права. Прикладом організації системи місцевих фінансів унітарних країн можуть бути Франція і Великобританія. Франція є прикладом країни, яка в минулому відзначалася високим рівнем централізації, пройшовши значний шлях децентралізації із застосуванням методів вирівнювання регіональних відмінностей. Великобританія використала значну політичну децентралізацію, але зберегла при цьому жорсткий централізований контроль над бюджетом.

Підтримка місцевих органів влади з центрального бюджету є водночас інструментом макроекономічного регулювання. Так, розміри державних дотацій визначаються в процесі узгодження місцевих бюджетів з цілями загальнонаціональних планів, а зміна їх обсягів для різних територій дає змогу центральному уряду проводити політику вирівнювання з урахуванням реальних умов формування бюджетів територій з різними рівнями економічного розвитку.

Таким чином, глобалізація трансфертних ресурсів у Франції спрямована на вирішення таких проблем як: заміна оподаткування субсидіями; спрощення процесу децентралізації. Незважаючи на заходи, які вживаються, згадані проблеми залишаються актуальними, оскільки глобалізація дотацій призвела до ускладнення механізму їх надання.

Нагадаємо, що дохідна база місцевих бюджетів складається із двох податків: національного податку на майно, яке використовується в комерційних цілях; місцевого податку на майно, яке використовується фізичними особами для проживання.

При цьому перший податок не є місцевим, а його ставка, база та порядок сплати встановлюються центральним урядом. У Великобританії система міжбюджетного вирівнювання достатньо складна, а система виділення фінансової допомоги базується на єдиних принципах.

Фінансова підтримка здійснюється в двох видах: блок-гранти; гранти на спеціальні цілі. Блок-гранти виділяються щорічно в період, який передує визначенню суми фінансової допомоги. Центральний уряд з урахуванням проекту центрального бюджету і прогнозу макроекономічної ситуації встановлює витратні нормативи для місцевих органів влади на плановий рік. Обсяг фінансової підтримки визначається прямим розрахунком як різниця між сумою витрат бюджету муніципального утворення, розрахованою на основі витратних нормативів, і сумою доходів місцевого бюджету. Гранти на спеціальні цілі виділяються центральним урядом на фінансування пріоритетних, на його думку, конкретних статей місцевого бюджету.

Потрібно відзначити, що з введенням подушевого податку центральний уряд переглянув порядок обмеження витрат місцевих бюджетів.

Співвідношення між додатковими витратами і надходженнями податку було встановлене як один до чотирьох. Це означає, що збільшення витрат місцевого бюджету вище встановленого рівня на 1% повинно супроводжуватися збільшенням надходжень податку на 4% [1].

Зважаючи на це, зазначимо, що місцеві органи влади і місцеві бюджети у Великобританії націлені на забезпечення ефективного розподілу, заздалегідь встановленого центральним урядом обсягу фінансових ресурсів. До того ж витрачання коштів на місцевому рівні за деякими статтями, включаючи частину витрат на освіту і житлово-комунальне господарство, контролюється асоціаціями приватного характеру, що значно знижує ефективність розподілу фінансових ресурсів.

Таким чином, в унітарних країнах у відносинах між центром і місцевими органами влади перевагу має та сторона, яка збирає податки. У цих країнах законодавчі права регіонів чітко не сформульовані, що призводить до централізації фінансових ресурсів.

Використані джерела

1. Зарубіжний досвід організації місцевого самоврядування. – Режим доступу : http://www.urbanecomomics.ru/texts.php?folder_id=197&mat_id=220.
2. Микитюк П. П. Інвестиційно-інноваційний менеджмент : навч. посіб. / за заг. ред. П. П. Микитюка. – Тернопіль : Економічна думка, 2015. – 452 с.
3. Микитюк П. П. Управління проектами : навч. посіб. / П. П. Микитюк, В. Я. Брич, Т. Л. Желюк [та ін.] ; під ред. П. П. Микитюка. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017. – 320 с.

Сибіра Інна

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу Богач Ю.А.)

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ МІСЦЕВОГО ГОСПОДАРЮВАННЯ

Органи місцевого самоврядування в Україні працюють та здійснюють свою діяльність у сфері господарювання від імені територіальної громади, через виконавчі органи сільських, селищних та міських рад, очевидно, що сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи як учасники цілого механізму, повинні діяти узгоджено. При цьому, Господарський кодекс зазначає, що органи місцевого самоврядування в організаційно-господарських відносинах є суб'єктом, наділеним господарською компетенцією, але не визначає межі їх компетенції, як і Закон України «Про органи місцевого самоврядування в Україні». Тому, значення місцевого самоврядування для